

naukowych o siedliskach i gatunkach sklasyfikowanych jako „A”, „B” i „C”, które potwierdzą, że popełniono błąd w SDF w zakresie identyfikacji przedmiotów ochrony i ich oceny albo nastąpił zanik gatunku lub siedliska w wyniku procesów naturalnych nie wynikających z faktu niepodejmowania działań ochronnych po 1 maja 2004 roku; wyłączenie przedmiotów ochrony wymaga uzyskania pozytywnej opinii Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, o którą wystąpi Zamawiający,

- 5) Wykonawca, w efekcie weryfikacji informacji o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000, przedstawi Zamawiającemu zaktualizowaną listę przedmiotów ochrony wraz ze wskazaniem oraz uzasadnieniem, które przedmioty ochrony będą brane pod uwagę w dalszym toku prac nad projektem planu zadań ochronnych, a które wymagają gruntownych badań, wykraczających poza możliwości prac na projektem planu zadań ochronnych.

Opracowanie modułu B projektu planu zadań ochronnych

1. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony:

- a) ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony jest dokonywana przez ekspertów – specjalistów od określonych siedlisk i gatunków, zatrudnionych przez Wykonawcę,
- b) ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony wykonuje się na podstawie zgromadzonych danych i informacji o konkretnych płatach siedliska oraz stanowiskach gatunku, jak i wyników wizji terenowych, które zweryfikują i uzupełnią posiadaną wiedzę,
- c) ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony opiera się na parametrach i skali określonej w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie planu zadań ochronnych, w której „FV” oznacza stan właściwy, „U1” – niezadowolający, „U2 – zły”,
- d) podstawą oceny parametrów „struktura i funkcja” siedliska przyrodniczego oraz „populacja” i „siedlisko” gatunku innego niż ptaki są odrębne zestawy wskaźników, które zostały opracowane dla poszczególnych gatunków i typów siedlisk, przyjęte na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu; zestawy wskaźników dla części siedlisk i gatunków wraz z zasadami ich interpretacji są dostępne na stronie internetowej Generalnej Inspekcji Ochrony Środowiska (GIOŚ) w zakładce monitoring przyrody (www.gios.gov.pl/siedliska),
- e) parametry „szanse zachowania siedliska” oraz „szanse zachowania gatunku” należy ocenić, biorąc w szczególności pod uwagę istniejące trendy i zjawiska (np. trendy zmian zagospodarowania przestrzennego), a także istniejące plany i programy oraz wyniki raportów o stanie zachowania typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na poziomie kraju, przekazane Komisji Europejskiej w 2013 r., które należy pobrać ze strony internetowej GIOŚ (<http://www.gios.gov.pl>),
- f) opracowane przez Wykonawcę oceny stanu gatunków i/lub typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 powinny być zgeneralizowane na poziomie obszaru na podstawie rozkładu ocen na poszczególnych stanowiskach; w przypadku braku kompletnej wiedzy, jako ocenę należy przyjąć, jeżeli to możliwe, „najlepsze możliwe oszacowanie najbardziej prawdopodobnej wartości skali”, z równoczesnym opisaniem stopnia niepewności; w przypadku gdy nie jest możliwe zastosowanie skali oceny, zapisuje się stan nieznan – czyli „XX”;

2. Identyfikacja i analiza zagrożeń:

- a) Wykonawca ustali w toku pracy z Zespołem Lokalnej Współpracy listę zagrożeń, a następnie określi ich charakter oraz wpływ na przedmioty ochrony, dokonując oceny związków przyczynowo - skutkowych ze wskaźnikami decydującymi o stanie ochrony

siedliska bądź gatunku,

- b) w przypadku zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt konieczne jest zidentyfikowanie zagrożeń istniejących i potencjalnych, zgodnie z art. 28 ust. 10 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody;

3. Ustalenie celów działań ochronnych:

- a) cele działań ochronnych powinny być ustalone w toku pracy z Zespołem Lokalnej Współpracy, z uwzględnieniem opinii innych grup interesu, w sposób realistyczny i zrozumiały dla niespecjalistów,

- b) Wykonawca, przystępując do ustalenia celów działań ochronnych, określi długofalową (powyżej 10 lat) i najlepszą wizję optymalnego stanu ochrony przedmiotów ochrony danego obszaru Natura 2000, która powinna uwzględniać parametry „właściwego stanu ochrony”, w tym:

- liczebność gatunku lub powierzchnia siedliska w obszarze nie pomniejszona, a jeśli jest to możliwe, nawet zwiększona,
- zachowane lub odtworzone podstawowe cechy ekologiczne siedliska przyrodniczego,
- zapewnione określone formy użytkowania gospodarczego w przypadku siedlisk półnaturalnych (np. łąkowych i pastwiskowych),
- zachowana różnorodność biologiczna związana z danym typem siedliska, w tym gatunki typowe, rzadkie, chronione, specyficzne dla tego typu siedliska,
- zachowane lub odtworzone kluczowe elementy struktury (np. udział starszych drzewostanów i ilość martwego drewna),
- utrzymanie we właściwym stanie siedlisk warunkujących realizację cyklu życiowego gatunku chronionego w obszarze,

- c) Podczas ustalania celów działań ochronnych dla obszaru objętego pracami Wykonawca powinien kierować się:

- koniecznością utrzymania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony lub jego osiągnięcia, jeżeli ten stan został oceniony jako niewłaściwy lub zły, dążąc do uzyskania „stanu optymalnego”,
- możliwością ich osiągnięcia w okresie działania planu zadań ochronnych (10 lat),
- istniejącymi i potencjalnymi uwarunkowaniami (w tym społecznymi i gospodarczymi) oraz ograniczeniami (w tym technicznymi, finansowymi, organizacyjnymi, wynikającymi z braku wiedzy),
- logiką planowania, tj. cele operacyjne powinny zbliżać nas do osiągnięcia celu strategicznego, a także być związane z ograniczaniem zagrożeń,
- możliwością ich monitorowania i weryfikacji,

- d) w przypadku, gdy dostępna oraz możliwa do uzyskania w toku sporządzania projektu planu zadań ochronnych wiedza nie jest wystarczająca do zaplanowania celów na 10 lat, Wykonawca określi w działaniach ochronnych konieczność uzupełnienia wiedzy, zakładając z góry zmianę planu zadań ochronnych w wyniku tego uzupełnienia.

Opracowanie modułu C projektu planu zadań ochronnych

1. Ustalenie działań ochronnych:

- a) Wykonawca określi odpowiednie działania ochronne w odniesieniu do przyjętych celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, które mogą

dotyczyć między innymi:

- wykonania określonych jednorazowych bądź powtarzalnych zadań ochrony czynnej, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako niezadowalający lub zły,
- wdrożenia modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako niezadowalający lub zły,
- utrzymania określonych metod gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako właściwy,
- podziału działań ochronnych na fakultatywne i obligatoryjne,
- uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, jeżeli stan ochrony przedmiotu ochrony nie jest możliwy do oceny,

b) Wykonawca określi działania ochronne, które:

- muszą być indywidualnie zaprojektowane i dostosowane do każdego znanego płatu siedliska/stanowiska gatunku,
- tworzą standardowy pakiet działań ochronnych, który może być zastosowany do każdego płatu siedliska/stanowiska gatunku,
- polegają na określeniu ogólnych reguł i procedur gospodarowania (np. ogólnych reguł do stosowania w gospodarce leśnej, rolnej) lub za pomocą mechanizmów o ogólnym zastosowaniu (np. pakietów rolnośrodowiskowych),

c) działania ochronne powinny obejmować również działania w zakresie monitoringu osiągnięcia celów działań ochronnych, w tym w szczególności monitoring odpowiednich parametrów i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony,

d) planując działania ochronne, należy określić:

- rodzaj działań ochronnych,
- zakres prac przewidzianych do realizacji i w razie potrzeby warunki co do sposobu ich wykonania,
- obszar lub miejsce ich realizacji,
- termin lub okres oraz częstotliwość ich realizacji,
- szacowane koszty ich realizacji,
- podmiot odpowiedzialny za ich wykonanie i monitorowanie,
- techniczne uwarunkowania realizacji działań,
- podmioty, których współdziałanie przy realizacji działań ochronnych jest niezbędne.

e) wskazując podmiot odpowiedzialny za wykonanie działań ochronnych należy brać pod uwagę:

- sprawującego nadzór nad obszarem;
- podmioty zobowiązane do współdziałania w ochronie obszaru Natura 2000 (np. podmioty działające w imieniu państwa, organy władzy publicznej),
- podmioty korzystające z rolniczych płatności bezpośrednich ze środków Unii Europejskiej, w zakresie objętym wymogiem wzajemnej zgodności,
- inne podmioty za ich zgodą;

2. Ustalenie potrzeby sporządzenia planu ochrony:

a) Wykonawca oceni, czy jest potrzebne sporządzenie 20-letniego planu ochrony dla całego obszaru lub części obszaru, biorąc pod uwagę w szczególności:

- potrzebę przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej lub badań przedmiotów

- ochrony,
- potrzebę zaplanowania ochrony w perspektywie 20 lat,
 - konieczność unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony, a niemieszczących się w zakresie planu zadań ochronnych,
 - konieczność zmiany granic obszaru lub przedmiotu ochrony,
- b) w razie stwierdzenia występowania jednej lub więcej z ww. przesłanek należy określić termin sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru, biorąc pod uwagę czas potrzebny na wykonanie niezbędnych prac;
3. Ustalenie niezbędnych wskazań do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego („studiów i planów”):
- a) Wykonawca pozyska istniejące studia, plany, programy, itp.,
 - b) Wykonawca przeanalizuje obowiązujące studia i plany dotyczące obszaru lub mogące mieć wpływ na cele ochrony obszaru pod kątem ewentualnego znaczącego negatywnego oddziaływania skutków ich realizacji na integralność obszaru z punktu widzenia celów jego ochrony,
 - c) w przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań Wykonawca określi:
 - wskazania do zmiany tych elementów studiów lub planów, których realizacja naruszy lub stworzy ryzyko naruszenia zakazu wymienionego w art. 33 ustawy o ochronie przyrody,
 - wskazania do zmiany tych elementów studiów i planów, które powinny być uwzględnione przy zmianach studiów i planów ze względu na zapewnienie właściwych uwarunkowań do realizacji celów ochrony obszaru,
 - d) wskazania mogą dotyczyć zarówno studiów i planów obejmujących tereny w granicach obszaru Natura 2000, jak i dotyczących terenów poza tym obszarem – ale tylko w takim zakresie, w jakim te studia i plany oddziaływałyby negatywnie na obszar, m.in.:
 - potrzeby zmiany istniejących zapisów przy najbliższej aktualizacji studium lub planu,
 - potrzeby przeprowadzenia aktualizacji całego istniejącego studium lub planu,
 - potrzeby dodania nowych zapisów w przypadku przeprowadzania aktualizacji istniejącego studium lub planu,
 - możliwości określenia niegroźnych dla obszaru Natura 2000 kierunków zagospodarowania przestrzennego podczas przeprowadzania aktualizacji istniejącego studium lub planu (z zachowaniem zasady ostrożności),
 - e) Wykonawca wyczerpująco uzasadni merytorycznie, że wskazania są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000;
4. Sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych i projektu zarządzenia:
- a) sporządzenie planu zadań ochronnych i jego dokumentacji polega na stopniowym (zgodnie z kolejnymi zrealizowanymi modułami) wypełnianiu szablonu dokumentacji planu zadań ochronnych, zgodnie z **załącznikiem nr 4 do OPZ**,
 - b) w przypadku braku możliwości uzyskania danych wymaganych do wypełnienia szablonu dokumentacji planu zadań ochronnych, Wykonawca jest zobowiązany do merytorycznego uzasadnienia przyczyn i zakresu brakujących informacji na piśmie; Zamawiający dopuszcza możliwość odstępstwa od obowiązku wypełnienia części szablonu dokumentacji planu zadań ochronnych po zaakceptowaniu wyjaśnień

Wykonawcy,

- c) Wykonawca, w terminie 10 dni po każdym spotkaniu dyskusyjnym, zobowiązany jest do przekazania Zamawiającemu sprawozdania na temat omawianego na spotkaniu przedmiotu, przebiegu i ustaleń ze spotkania, odpowiedzi na pytania padające na spotkaniu,
 - d) po zakończeniu prac w ramach poszczególnych etapów i modułów Wykonawca wypełni odpowiednie części schematu dokumentacji planu zadań ochronnych najpóźniej 10 dni przed dniem spotkania dyskusyjnego rozpoczynającego następny etap lub moduł,
 - e) Wykonawca zobowiązany jest do przekazywania Zamawiającemu wyników prac nad projektem planu zadań ochronnych w wersji drukowanej (1 egzemplarz) oraz elektronicznej (zapisane na płycie CD/DVD, w tym wstępnych danych GIS), wpisanych do szablonu dokumentacji planu zadań ochronnych, zgodnie z terminami określonymi w **Harmonogramie prac nad projektami planów zadań ochronnych stanowiącym załącznik nr 2 do SIWZ, Sekcja B**; Wykonawca, po uzyskaniu uwag Zamawiającego do przedstawionych dokumentów, uwzględni je i przedstawi materiały w określonym terminie do zatwierdzenia,
 - f) projekt zarządzenia Wykonawca sporządzi na podstawie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych zgodnie z **załącznikiem nr 5 do OPZ**, w terminie określonym w **Harmonogramie prac nad projektami planów zadań ochronnych stanowiącym załącznik nr 2 do SIWZ, Sekcja B**; Wykonawca przedłoży Zamawiającemu do zatwierdzenia projekt zarządzenia w formie wydruku (1 egzemplarz, bez oprawy) oraz na nośniku cyfrowym (1 sztuka) wraz z danymi GIS w terminie określonym w **Harmonogramie prac nad projektami planów zadań ochronnych stanowiącym załącznik nr 2 do SIWZ, Sekcja B**;
5. Zestawienie potrzeb weryfikacji SDF obszaru i jego granic:
- a) w przypadku gdy w toku sporządzania projektu planu zadań ochronnych zaistnieją uzasadnione przesłanki wprowadzenia koniecznych zmian do SDF obszaru, w tym zwłaszcza w zakresie: weryfikacji przedmiotów ochrony, aktualizacji oceny znaczenia przedmiotów ochrony, czy zagrożeń, Wykonawca opracuje projekt aktualizacji SDF wraz z jej uzasadnieniem merytorycznym, posługując się nowym formularzem SDF przekazany przez Zamawiającego,
 - b) w przypadku ujawnienia w toku prac nad projektem planu zadań ochronnych potrzeby dokonania korekty granic obszaru Natura 2000, Wykonawca opracuje propozycję nowego przebiegu granicy obszaru w postaci cyfrowej warstwy informacyjnej odwzorowanej na mapie obszaru, na podstawie wydzieleni geodezyjnych, wraz z merytorycznym uzasadnieniem tych zmian,
 - c) korekta granic obszaru Natura 2000 może dotyczyć zarówno powiększenia, jak i zmniejszenia powierzchni obszaru, jednak w obu przypadkach opierać się ona może jedynie na kryterium naukowym; przyczyny społeczne i ekonomiczne nie mogą być podstawą korekty.

Etap III - opiniowanie i weryfikacja projektu planu zadań ochronnych, w ramach którego Wykonawca jest zobowiązany do:

- ustosunkowywania się do uwag i wniosków zgłaszanych w trakcie spotkań dyskusyjnych lub przesłanych w inny sposób, wynikających z opiniowania projektu planu zgodnie z art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji,

- przedstawienia stanowiska wobec uwag i wniosków do akceptacji Zamawiającego w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia lub otrzymania uwag.

1. Organizacja cyklu spotkań dyskusyjnych

- 1) Wykonawca, po ustaleniu terminu i miejsca z Zamawiającym zorganizuje 3 jednodniowe spotkania (pierwsze spotkanie wspólne dla 4 obszarów Natura 2000 a drugie z podziałem na dwa terminy- każde spotkanie dla dwóch obszarów), tzn. zapewni i sfinansuje wynajem sali i catering, transport dla uczestników spotkania, przygotuje treść materiałów pod względem merytorycznym, przygotuje na podstawie materiałów wydruki materiałów dla uczestników, przeprowadzi cykl spotkań dyskusyjnych poświęconych omówieniu zagadnień ujętych w zakresie prac nad projektem planu, z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy;
- 2) Zakres tematyczny spotkań:
 - a) spotkanie 1- dla czterech obszarów Natura 2000 (spotkanie na sali): Etap I, Etap II Moduł A;
 - b) spotkanie 2- dla dwóch obszarów Natura 2000 - (spotkanie na sali i w terenie): Etap II Moduł B i C; Etap III, podsumowanie;
 - c) spotkanie 2- dla dwóch obszarów Natura 2000 (spotkanie na sali i w terenie): Etap II Moduł B i C; Etap III, podsumowanie;
- 3) Wykonawca przygotuje zaproszenia i prześle je Zamawiającemu, celem podpisania ich; następnie Wykonawca roześle zaproszenia.
- 4) W toku prac może wyniknąć potrzeba dodatkowych krótkich spotkań Wykonawcy z Zamawiającym lub Zespołem Lokalnej Współpracy w celu opracowania kwestii wymagających tej formy kontaktu.
- 5) Wykonawca, w ramach organizacji cyklu spotkań dyskusyjnych, odpowiedzialny będzie za:
 1. ustalenie wraz z Zamawiającym harmonogramu spotkań, zawierającego terminy, miejsca oraz cele do osiągnięcia; w przypadku zmiany harmonogramu spotkań, jego aktualizacja będzie dokonywana bez zbędnej zwłoki,
 2. opracowanie w porozumieniu z Zamawiającym szczegółowego programu poszczególnych spotkań dyskusyjnych, prezentacji w formie elektronicznej oraz do wydruku (przez Wykonawcę) oraz listy uczestników i przekazanie ich Zamawiającemu w terminie nie późniejszym niż 21 dni przed planowanym dniem spotkania dyskusyjnego,
 3. sporządzenia sprawozdania z przebiegu spotkania,
 4. zapewnienie odpowiedniej sali konferencyjnej, znajdującej się w jak najbliższym sąsiedztwie obszarów Natura 2000;
 5. organizację wyjazdu terenowego w trakcie drugiego spotkania, w co najmniej jednym obszarze Natura 2000; przedstawienie zapisów planu (lokalizacja siedlisk, cele ochrony, zagrożenia, działania ochronne) w terenie;
 6. zapewnienie sprzętu multimedialnego w postaci: projektora multimedialnego, ekranu, laptopa, wskaźnika laserowego, tablicy suchościeralnej, w razie konieczności nagłośnienia;
 7. obsługę cateringową spotkania w zakresie:
 - a) jednej przerwy kawowej, w ramach której na każdego uczestnika przewiduje się:
 - kawę i herbatę bez ograniczeń, wraz z dodatkami w postaci śmietanki, cukru,

cytryny,

- wodę źródlaną 250 ml,
- soki owocowe (dwa rodzaje do wyboru) 250 ml,
- ciasto 100 g,
- ciasteczka kruche 5 szt.,
- owoce różne 1 szt. lub 100 g.

b) jednej przerwy, w ramach której na każdego uczestnika przewiduje się co najmniej jedno danie na ciepło;

Poczęstunek powinien być serwowany w naczyniach wielokrotnego użytku, woda i soki w dużych opakowaniach (co najmniej 1 liter) lub szklanych dzbankach.

Przewidywana ilość uczestników pierwszego spotkania – ok. 100 osób.

Przewidywana ilość uczestników drugiego spotkania dla dwóch obszarów – ok. 50 osób.

Przewidywana ilość uczestników drugiego spotkania dla dwóch obszarów – ok. 50 osób.

8. Wykonawca, w trakcie spotkań dyskusyjnych, odpowiednio do specyfiki danego modułu, przewidzi w programie spotkania następujące punkty:

- a) prezentacje o obszarze i przedmiotach ochrony,
- b) wyjaśnienie roli i zasad udziału w procesie planistycznym,
- c) przeprowadzenie dyskusji w celu rozwiania wątpliwości odnośnie celowości planowania ochrony i obaw społecznych związanych z siecią Natura 2000,
- d) podsumowanie na spotkaniu wyników dotychczasowego etapu prac,
- e) przedstawienie planu pracy na spotkaniu,
- f) sporządzenie listy sprawdzającej, czy wszystkie zakładane cele i sposób ich realizacji zostały zrealizowane,
- g) wskazanie terminu i miejsca następnego spotkania.

2. Organizacja i zakres prac terenowych:

1. Wykonawca wykona prace terenowe w następującym zakresie:

- a) weryfikacja danych literaturowych na temat stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- b) siedliska przyrodnicze wymienione w SDF – ocena stanu ochrony w obszarze, identyfikacja zagrożeń,
- c) gatunki i ich siedliska wymienione w SDF – ocena stanu ochrony populacji gatunku w obszarze, identyfikacja zagrożeń;

2. Wykonawca, w porozumieniu z Zamawiającym, uszczegółowi zakres prac terenowych i wykona te prace przy pomocy ekspertów przyrodników zatrudnionych przez Wykonawcę;

3. Wykonawca może dokonać weryfikacji zakresu prac na podstawie wyników prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych w uzgodnieniu z Zamawiającym;

4. Udział członków Zespołu Lokalnej Współpracy w pracach terenowych i kameralnych jest dobrowolny i bezpłatny;

5. Wykonawca zapewni niezbędny sprzęt (np. GPS), materiały (np. mapy) oraz ustali metodykę prowadzenia prac przed rozpoczęciem prac terenowych;

6. Wykonawca będzie przestrzegał założeń przyjętej metodyki prac terenowych

mających na celu uzupełnienie wiedzy o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków oraz stanu ich ochrony, które zostały opisane w Wytocznych;

7. Podczas uszczegółowienia i weryfikacji zakresu prac terenowych Wykonawca przeprowadzi analizę istniejącego poziomu rozpoznania w zakresie inwentaryzacji zasobów, która polega na:
 - a) sprawdzeniu spójności i jednolitości istniejących materiałów w ramach całego obszaru Natura 2000,
 - b) zweryfikowaniu prawidłowości zinwentaryzowania gatunku lub siedliska podczas wizji terenowej w kilku punktach w obszarze, w których zinwentaryzowano dany gatunek lub siedlisko, w pierwszej kolejności biorąc pod uwagę te punkty, które na podstawie innych danych wydają się wątpliwe,
 - c) zweryfikowaniu kompletności zinwentaryzowania podczas wizji terenowej w kilku punktach, w których nie zinwentaryzowano gatunku lub siedliska, mimo że inne dane wskazują na jego potencjalne występowanie;
8. Wykonawca, określając zakres koniecznych prac w terenie, weźmie pod uwagę poziom rozpoznania przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 niezbędny do zaplanowania ich ochrony, przy czym konieczna jest:
 - a) w przypadku siedlisk/gatunków bardzo rzadkich i cennych w obszarze, a przy tym należących do typów siedlisk wymagających ochrony czynnej – ocena stanu każdego płatu siedliska oraz ocena zagrożeń i potrzebnych działań ochronnych osobno dla każdego płatu,
 - b) w przypadku siedlisk/gatunków bardziej rozpowszechnionych w obszarze, ale należących do typów siedlisk wymagających ochrony czynnej – ocena stanu przeprowadzona w reprezentatywnej próbie płatów oraz oszacowanie stanu całych zasobów i identyfikacja powtarzających się problemów i zagrożeń,
 - c) w przypadku siedlisk zajmujących duże powierzchnie w obszarze, podlegające tradycyjnej gospodarce np. rolnej, leśnej, utrzymujące się w warunkach takiej tradycyjnej gospodarki lub od niej zależne, także siedliska tradycyjnie nieużytkowane i utrzymujące się w tych warunkach, niezależnie od ich powierzchni w obszarze – oszacowanie zasobów siedliska, ocena stanu przeprowadzona w reprezentatywnej próbie płatów, oszacowanie stanu całych zasobów i identyfikacja powtarzających się problemów i zagrożeń;
9. Wykonawca zapewni, że wyniki poszczególnych prac terenowych wykonanych przez poszczególnych ekspertów zostaną opracowane w formie **raportu**, w którym będą wyszczególnione: nazwisko i imię eksperta, lokalizacja terenu badań (działki ewidencyjne, obręby leśne), termin wykonania badań, metodyka badań, wyszczególnienie punktów oceny terenowej i wyniki oceny wraz ze szkicem terenowym z zaznaczeniem siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków i ich siedlisk objętych pracami terenowymi.

4.10 Wykonawca zrealizuje i prześle dokumentację do planów zadań ochronnych zgodnie z **Harmonogramem prac nad projektami planów zadań ochronnych stanowiącym załącznik nr 2 do SIWZ, Sekcja B;**

5. Publikacja artykułu w czasopiśmie naukowym polega na;

- 5.1. Wykonawca opublikuje co najmniej 1 artykuł naukowy, w recenzowanym i ogólnodostępnym (tzw. open access) czasopiśmie naukowym polskim lub

- zagranicznym, dotyczący danych pozyskanych w ramach realizacji Części 1, 2, 3 opisu przedmiotu zamówienia projektu;
- 5.2. Przez publikację o której mowa w pkt. 5.1 Zamawiający rozumie przyjęcie artykułu do druku. Wykonawca zobowiązany będzie do przedstawienia Zamawiającemu dowodu przyjęcia artykułu do wydruku w czasopiśmie naukowym w terminie do dnia 31.12.2016 roku;
- 5.3. Wykonawca powinien przedłożyć Zamawiającemu dowód przyjęcia artykułu do wydruku w czasopiśmie naukowym do dnia 31.12.2016 roku;
- 5.4. Wykonawca umieści w opublikowanym artykule (lub artykułach) następującą informację:
'Badania zostały sfinansowane w ramach projektu pn. „Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej”, nr *LIFE12 NAT/PL/000053* (współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu LIFE+ oraz środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej" prowadzonego przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie' (jeśli artykuł będzie w języku polskim)

'The study was financed by Regional Directorate for Environmental Protection in Kraków via project "Conservation of xerothermic grasslands in Natura 2000 sites on Miechowska Uppland, *LIFE12 NAT/PL/000053*". The project is co-funded by the European Union (75% of the task) and the National Fund for Environmental Protection and Water Management (25% of the task) (jeśli artykuł będzie w języku angielskim).

6. Inwentaryzacja drobnych ssaków polega na:

- 6.1. założeniu w 3 wybranych obszarach Natura 2000 poletek badawczych i prowadzeniu na nich obserwacji, przy czym, przy wyborze obszarów należy wziąć pod uwagę konieczność występowania na wybranych obszarach maksymalnego zróżnicowania składu gatunkowego drobnych ssaków oraz zróżnicowania siedliskowego. Wyboru obszarów dokonuje Wykonawca. Wybrane obszary wymagają akceptacji Zamawiającego.
- 6.2. badania na poletkach badawczych należy prowadzić 3-krotnie w ciągu roku w okresach: wiosna (kwiecień-maj), lato (lipiec-sierpień), jesień (wrzesień-październik); w każdym z 3 obszarów Natura 2000 założyć jedno poletko badawcze o powierzchni 0,5 ha; w środku poletka umieszcza się kratkę 7x7 rzędów w odległościach 10 m pomiędzy rzędami; pułapki umieszcza się w punktach przecięcia linii kratki plus dodatkowo jedno miejsce lokalizacji pułapki poza kratką (razem 50 pułapek żywołownych); pułapkolinie należy zorientować w kierunku północ-południe;
- 6.3. odławianiu zwierząt w pułapki; odławianie należy kontrolować 2 razy, rano i wieczorem w celu ograniczenia umieralności zwierząt; przed przystąpieniem do odłowów przez pierwszą dobę należy jedynie wyłożyć pokarm wabiący gryzonie; do odłowu i wabienia należy stosować owies, kawałki marchwi lub pietruszki; pojedyncza inwentaryzacja na powierzchni badawczej powinna trwać 5 dni (1 dzień wabienia + 4 dni odłowów do 50 pułapek); schwytane zwierzęta powinny być znakowane poprzez wystrzyżenie małego fragmentu sierści na grzbiecie; po

dokładnym zaewidencjonowaniu (oznaczeniu gatunku, płci, i znakowaniu) zwierzę należy wypuścić; podczas kontroli terenowej za[rejestrować za pomocą odbiornika GPS współrzędne geograficzne w układzie PL-1992 lokalizację każdej pułapki; podczas każdego dnia badania należy zarejestrować warunki pogodowe tj. temperaturę, opady, zachmurzenie; na karcie obserwacji gatunku wpisać także imię i nazwisko obserwatora i datę obserwacji; wykonać również dokumentację fotograficzną każdego stwierdzonego gatunku i stanowiska, podczas każdej kontroli;

- 6.4. sporządzeniu opisu przebiegu inwentaryzacji, listy wszystkich gatunków stwierdzonych na powierzchniach badawczych w układzie systematycznym i zamieszczeniu przy gatunku informacji o kategorii ochronności (ochrona ścisła, ochrona częściowa), gatunku „naturowym” tj. gatunku wymienionym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, kategorii zagrożenia wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, zestawień danych zgromadzonych podczas inwentaryzacji, charakterystyki gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych oraz inwazyjnych zawierającej informacje o siedlisku gatunku w obszarze, o populacji gatunku w obszarze, perspektywie zachowania gatunku w obszarze, zagrożeniach dla gatunku, wskazaniach ochronnych dla gatunku chronionego, rzadkiego zagrożonego i inwazyjnego, przez „gatunki naturowe” należy rozumieć gatunki wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 200. (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510);
- 6.5. sformułowaniu zaleceń ochronnych do projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- 6.6. sporządzeniu raportów częściowych z postępu prac zawierających dane, o których mowa w punktach od 6.1 do 6.5 zgromadzone od początku trwania prac do daty sporządzenia raportu wraz z krótkim opisem przebiegu prac; raporty należy przekazywać Zamawiającemu w terminach określonych w **załączniku nr 2 do SIWZ, Sekcja A**, w postaci plików elektronicznych zapisanych w formatach określonych w rozdziale III opisu przedmiotu zamówienia;;
- 6.7. sporządzeniu raportu całościowego z inwentaryzacji zawierającego dane, o których mowa w punktach od 6.1 do 6.5;
- 6.8. przedłożeniu Zamawiającemu wykonanej dokumentacji zgodnie z wymogami określonymi w rozdziale III opisu przedmiotu zamówienia;
- 6.9. badania powinny objąć pełen sezon wegetacyjny (wiosna, lato, jesień); na wykonanie niezbędnych do pełnej inwentaryzacji badań Wykonawca ma czas od 2014 roku do 2015 roku- zgodnie z **Harmonogramem prac stanowiącym załącznik nr 2 do SIWZ, Sekcja A**;
- 6.10. w przypadku konieczności chwytania i przetrzymywania ssaków gatunków chronionych Wykonawca winien uzyskać decyzję stosownego organu zezwalającą na realizację tego działania;

7. **Inwentaryzacja ptaków polega na:**

- 7.1. przeprowadzeniu w 2014 roku na każdym z 3 największych powierzchniowo obszarów Natura 2000, wymienionych w tabeli nr 4 opisu przedmiotu zamówienia,

- trzech wizji terenowych celem ustalenia listy gatunkowej ptaków, co będzie wstępem do opracowania inwentaryzacji i zaleceń ochronnych do projektów planów zadań ochronnych;
- 7.2. przeprowadzeniu w 2015 roku w ciągu sezonu wegetacyjnego, badań inwentaryzacyjnych w trzech największych powierzchniowo obszarach Natura 2000, wymienionych w tabeli nr 4 opisu przedmiotu zamówienia, traktując je jako oddzielne powierzchnie doświadczalne;
 - 7.3. przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych przy użyciu metodyki pn. „Kombinowana odmiana metody kartograficznej do liczenia ptaków lęgowych” Tomiałojć L. 1980 Wydawnictwo: Not. Orn. 21: 33-54 biorąc pod uwagę wytyczne zamieszczone poniżej;
 - 7.4. w ciągu sezonu wegetacyjnego w 2015 roku (od ok. 01 kwietnia do końca czerwca) należy przeprowadzić od 10 do 12 kontroli inwentaryzacyjnych w każdym z 3 obszarów Natura 2000, a w tym 9-10 kontroli porannych, 2-3 tzw. kontrole zmierzchowe lub nocne;
 - 7.5. aby zapewnić odpowiednią dokładność metody czas trwania każdej kontroli, w przeliczeniu na 10 ha powierzchni powinien wynosić ok. 2 – 2,5 h;
 - 7.6. kontrolę poranną należy rozpoczynać jak najwcześniej rano, około wschodu słońca, a zakończyć przed południową przerwą w aktywności ptaków; za każdym razem kontrolę należy zaczynać z innego krańca powierzchni i odmiennie układać trasę przejścia kontrolnego;
 - 7.7. do określenia pozycji i tras przejścia obserwatora w terenie należy użyć odbiornika GPS, co zwiększy dokładność zaznaczania lokalizacji obserwowanych ptaków, współrzędne geograficzne należy rejestrować w układzie PL-1992;
 - 7.8. wykonawca dostarczy zamawiającemu tzw. "ślady z GPS" zarejestrowane w trakcie realizacji każdej z kontroli inwentaryzacyjnych;
 - 7.9. podczas każdej kontroli należy zwrócić szczególną uwagę na stwierdzenia równoczesne osobników tego samego gatunku; pozwoli to na dokładne wyznaczenie i rozdzielenie terytoriów podczas sporządzania map gatunkowych;
 - 7.10. wyniki obserwacji należy przedstawić na mapach opracowanych osobno dla każdego stwierdzonego stacjonarnego gatunku ptaka; mapy należy opracować w skali: 1:2000, 1:5000, lub 1:1000 w zależności od liczebności i zagęszczenia populacji, w sposób czytelny i przejrzysty; mapy należy wykonać na podkładzie ortofotomapy, zgodnie z wymogami określonymi w rozdziale III opisu przedmiotu zamówienia i muszą przedstawiać miejsce stwierdzenia osobników danego gatunku, stwierdzenia równoczesne tych samych osobników, zaznaczone terytoria zajmowane przez ptaki;
 - 7.11. każdą powierzchnię należy przeszukiwać przechodząc po liniach oddalonych od siebie o ok. 100 m- ptaki należy rejestrować w pasie o szerokości do 50 m w obie strony; należy także rejestrować osobniki z poza tej odległości, aby można było ocenić jaka część terytorium ptaka leży w granicach obszaru;
 - 7.12. wykonaniu dokumentacji fotograficznej obszarów i stwierdzonych gatunków ptaków (przy użyciu aparatu fotograficznego),
 - 7.13. opracowaniu wskazań w zakresie minimalizacji lub likwidacji zagrożeń dla gatunków chronionych, rzadkich, zagrożonych i „naturowych”; gatunki „naturowe” należy rozumieć jako gatunki wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków

roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510);

- 7.14. sformułowaniu zaleceń ochronnych do projektów planów zadań ochronnych;
- 7.15. opracowaniu raportu całościowego z inwentaryzacji, który powinien zawierać zestawienia tabelaryczne, mapy, opisy gatunków ptaków oraz zalecenia wymienione w pkt. 7.14, opis przebiegu inwentaryzacji, listę wszystkich gatunków ptaków stwierdzonych na powierzchniach badawczych w układzie alfabetycznym oraz pozostałe dane, o których mowa w punktach od 7.1 do 7.14;
- 7.16. sporządzeniu raportów cząstkowych z postępu prac zawierających dane, o których mowa w punktach od 7.1 do 7.15 zgromadzone od początku trwania prac do daty sporządzenia raportu wraz z krótkim opisem przebiegu prac; raporty należy przekazywać Zamawiającemu w terminach określonych w **załączniku nr 2 do SIWZ, Sekcja A**, w postaci plików elektronicznych zapisanych w formatach określonych w rozdziale III opisu przedmiotu zamówienia;
- 7.17. przedłożeniu Zamawiającemu wykonanej dokumentacji zgodnie z wymogami określonymi w rozdziale III opisu przedmiotu zamówienia i terminami określonymi w **Harmonogramie prac stanowiącym załącznik nr 2 do SIWZ, Sekcja A**;
- 7.18. w przypadku konieczności zbierania, chwytania, umyślnego płoszenia lub niepokojenia ptaków gatunków chronionych Wykonawca winien uzyskać decyzję stosownego organu zezwalającą na realizację tych działań;

8. Inwentaryzacja przyrodnicza płazów i gadów (herpetofauny) polega na:

- 8.1 prowadzeniu obserwacji płazów i gadów metodą „na upatrzonego” w 12 obszarach Natura 2000, wymienionych w tabeli nr 1, 2, 3; badania należy prowadzić na powierzchni badawczej nie mniejszej niż 6,25 ha; jeżeli obszar Natura 2000 ma mniejszą powierzchnię niż powierzchnia badawcza sprawdzić przylegające do obszaru Natura 2000 siedliska dogodne dla herpetofauny; powierzchnie badawcze zakładać w miejscach gdzie można spodziewać się gadów i płazów, zwłaszcza w okresie gdy budzą się one z odrętwienia zimowego i przystępują do godów; na danej powierzchni należy przejść nie mniej niż 1 km; przeprowadzić 5 kontroli po jednej kontroli w miesiącach kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień do 20 dnia każdego miesiąca; obserwacje prowadzić w zarówno w dzień jak i w nocy; obserwacje dzienne służą oznaczeniu gatunków i określeniu ilości osobników; badania nocne służą określeniu obecności płazów bezogonowych na podstawie głosów godowych; w szczególności wnikliwym obserwacjom poddać łąki, skraje lasów, skarpy, drogi itp. kontrolować również drogi ruchu kołowego w celu ustalenia tras migracji płazów i gadów; podczas badania rejestrować: gatunek odłowionego osobnika, liczebność osobników, fazę rozwojową osobnika. Sporządzić opis siedliska, w którym został schwytany osobnik zawierający informacje o: rzeźbie terenu, glebie, pokryciu szatą roślinną, dostępności kryjówek (dla gadów), położeniu najbliższego zbiornika wodnego (dla płazów i gadów związanych ze środowiskiem wodnym), rodzaju zbiornika wodnego, środowisku w otoczeniu zbiornika wodnego, zagrożeniach dla gatunku; podczas każdego dnia badania należy zarejestrować warunki pogodowe tj. temperaturę, opady, porę dnia i nocy; rejestrować za pomocą odbiornika GPS współrzędne geograficzne w układzie PL-1992 stanowiska każdego stwierdzonego gatunku; na karcie obserwacji gatunku wpisać także imię i nazwisko obserwatora i datę obserwacji; sporządzenie map w skali 1:2000 w formacie *.pdf lub *.jpg